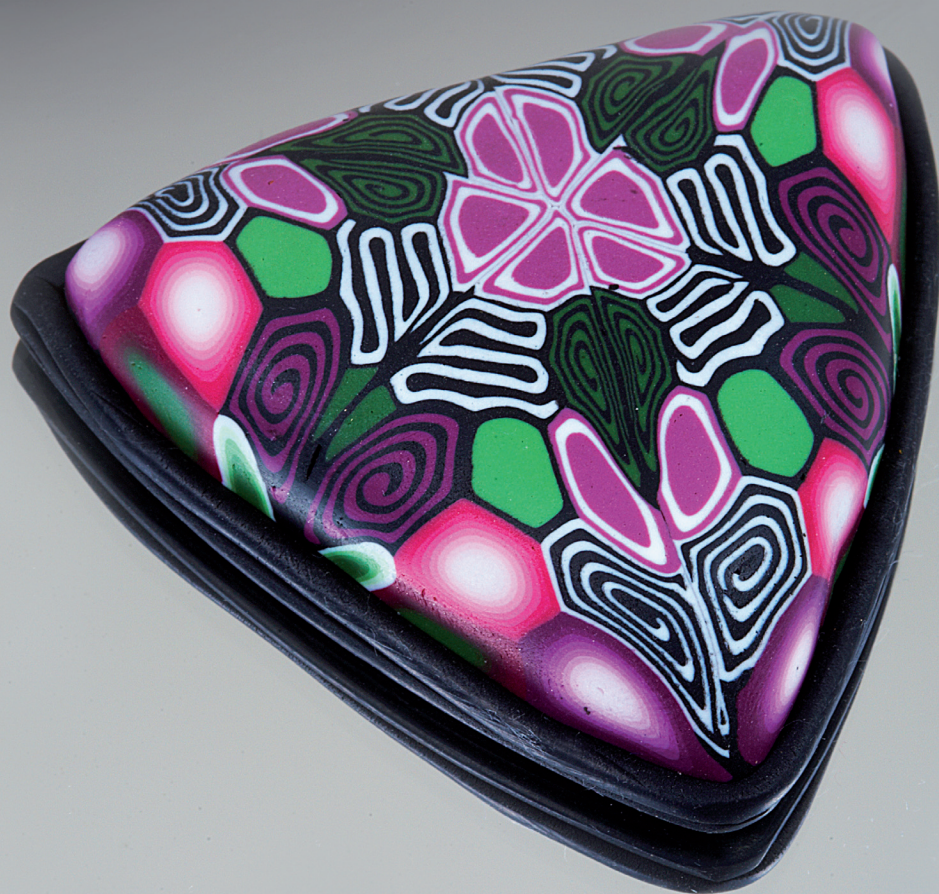


FIMO

P E T R A N E M R A V O V Á

šperky z polymerové hmoty

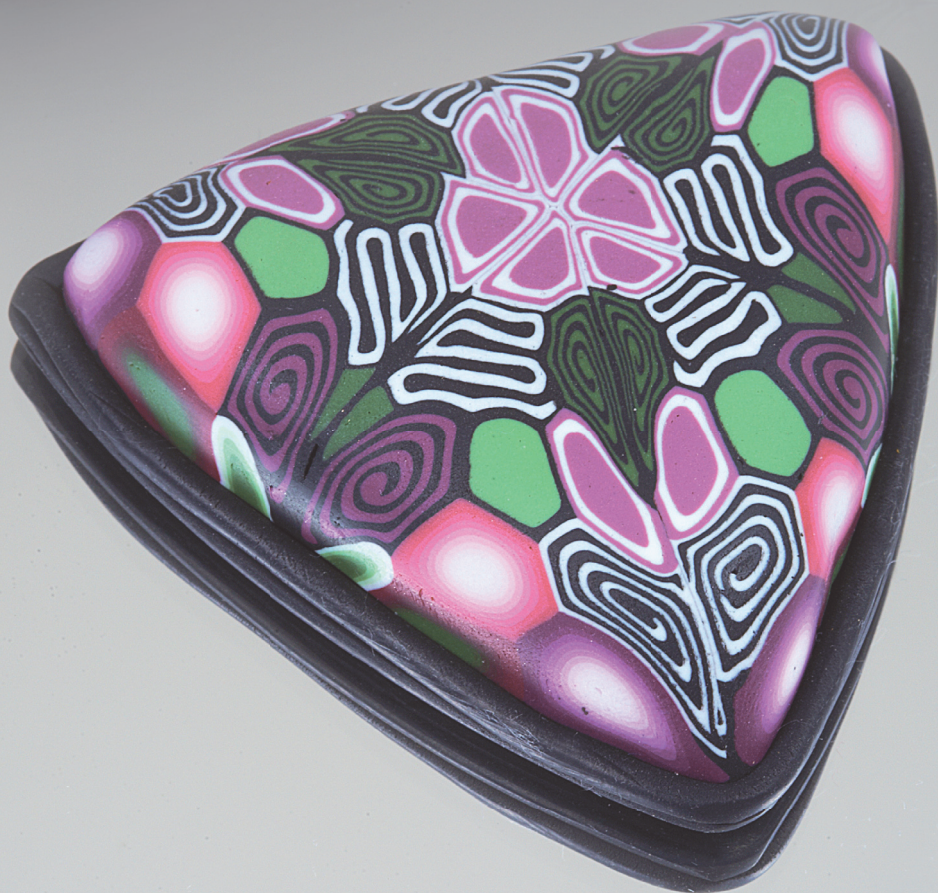




FIMO

P E T R A N E M R A V O V Á

šperky z polymerové hmoty



Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Fimo

šperky z polymerové hmoty

Petra Nemravová



Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 4058. publikaci

Odpovědná redaktorka Ing. Jana Minářová
Fotografie v knize Filip Kokstein, Petra Nemravová
Fotografie na obálce Filip Kokstein, www.kokstein.com
Sazba a grafická úprava Jana Řeháková, DiS.
Návrh grafické úpravy a obálky Zuzana Brečanová

Počet stran 112
První vydání, Praha 2010
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2010
Cover Design © Zuzana Brečanová, 2010

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorkou ověřeny, přesto za ně nelze převzít zodpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody. Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-247-3312-8
ISBN 978-80-247-9110-4 (ve formátu PDF)

obsah

Úvod	7
O polymerové hmotě	8
O barvách	10
Materiál	12
Pomůcky	14
Postup práce	18
Základní techniky	24
Projekty	46
Retro korálky v černobílé	47
Pomačkaný náramek	50
Náhrdelník s vkládanými motivy	52
Cracle náramek	56
Počmárané kuličky	58
Šmankote, to je kostiček - náramek	60
Pruhované soudečky	62
Kostičková sada	66
Recyklovaný knoflík	72
Náhrdelník s kaleidoskopem	76
Sada pocukrovaná kovem	80
Kytičkové korálky	88
Duhový náramek – mokume gane	92
Zrcadlení proužků	98
Oboustranný náhrdelník	102
Kompletování projektů	106
Literatura, webové stránky	112





Úvod



Díky,...

... že otevíráte tuto knihu právě zde, na jejím počátku. Vznikla šťastnou shodou okolností, nadšení z tvorby s polymerovou hmotou a potřeby jej sdělit vám všem.

Vznik je zapříčiněn bez nadsázky velikou láskou k tomuto uměleckému médiu a stránky jsou prodchnuty nadšením pro práci s polymerovou hmotou a jejím objevováním. Věřím, že i vám bude průvodcem při prvních a dalších krůčcích při práci s polymerem – je určena začínajícím i pokročilejším „clayerům“ a naleznete v ní kromě jiného i řadu praktických tipů.

Kniha je členěna do několika hlavních oddílů. První mapuje obecný postup při práci s polymerovou hmotou a pomůcky, které vám pomohou při vytváření šperků z ní vytvořených. Další část se zabývá objevováním technik, které se při tvoření z polymeru hojně využívají. Poslední část je pak věnována samotným tzv. projektům neboli postupům při výrobě konkrétních šperků. Publikace je „okořeněna“ řadou praktických návodů a tipů, které jsem za dobu práce s polymerem nasbírala a vyzkoušela. Snažila jsem se o naprostou konkrétnost a srozumitelnost postupů tak, aby nebylo pochyb.

V úvodu nemohu nevzpomenout, kdo mně samotné byl a stále je učitelem a rádcem. Jsou to jednak cizojazyčné knihy, ze kterých čerpám nové znalosti a zkouším postupy. Dále zahraniční kurzy a konference, kterých jsem se účastnila za přítomnosti takových „pojmu“ v oblasti práce s polymerovou hmotou, jakými jsou Donna Kato, Carol Blackburn, Lisa Pavelka, Lindly Haunani a další. Jsou mým motorem, poučením a inspirací, kterou vám ráda předávám.

Na závěr úvodu bych chtěla poděkovat... především svému skvělému manželovi Petrovi za to, že sdílí mé nadšení a ve všech ohledech mě v něm podporuje. Všem babičkám a dědům za hlídání. Dále Gradě a paní Janě Minářové, která mi umožnila splnit si sen v podobě vydání knihy a možnosti sdílet tak to, co jsem se již naučila. Společnosti Kreativní svět potom za poskytnutí polymerové hmoty Fimo k vyrobení projektů v knize. V neposlední řadě Jarce - Matovi, která se „postarala“ o onu náhodu, bez které by tato kniha nikdy nevznikla.

Přeji příjemné čtení, spoustu inspirace a dní spojených s modelováním a hňácáním úžasné záležitosti, kterou je polymerová hmota.

Na závěr jedna technická poznámka. V českém jazyce, díky teprve se rozvíjející oblasti výroby šperků a dekoračních předmětů z polymerové hmoty, neexistuje obecně ustálená terminologie. Používám proto výrazy přeložené volně z angličtiny. Pro lepší orientaci v zahraniční literatuře u technik přikládám používaný anglický ekvivalent. Některé výrazy jsou čistě jazykovou hrou mě samotné a dam z mého okolí, které šílenství zvanému polymerová hmota také propadly.

O polymerové hmotě

Polymerová hmota FIMO a další značky jsou chemicky polyvinylchlorid – PVC, které je dále upraveno měkčidly, barvivy atd., aby mělo vlastnosti vhodné pro modelování a vypalování. Za vznik polymerové hmoty můžeme považovat 30. léta 20. století, kdy byla vyvinuta hmota pro tvorbu hlaviček panenek. Autorka tohoto nápadu jej v šedesátých letech prodala společnosti EberhardFaber, která začala tento materiál dále zdokonalovat a prodávat pod značkou Fimo. Následoval vývoj dalších hmot a značek a jejich rozvoj v oblasti zpracovatelnosti, chemického složení i barevné škály až do současné podoby.





Na trhu existuje několik výrobců, z nichž v České republice je nejznámější značka Fimo společnosti Staedtler. V rámci této značky vyrábí tři řady polymerových hmot v široké paletě barev – Classic a Soft liší se tuhostí, respektive jednoduchostí zpracování a následné práce. Dále tato firma vytvořila řadu Effect. Jak název napovídá, nabízí řadu různých speciálních efektů, např. imituje barvu žuly, je zlatá, stříbrná, průhledná atd. Hmota Fimo Classic je zpočátku tuhá, nicméně po zpracování zachovává dobrou a dlouhodobou tvárnost. Je mísitelná do nepřeborného množství odstínů. Její výhodou oproti další řadě a nakonec i dalším značkám je fakt, že zachovává nejmenší detaily například při „caning“, neboli vytváření roliček a tyčinek (tzv. canes) s motivy. Varianta Soft je jednodušší na úvodní zpracování, nicméně pro mě samotnou je velmi snadné vtisknout do ní otisky prstů a oproti Classicu se snáze deformuje. Po upečení je také křehčí, a proto se příliš nehodí na hodně namáhané předměty. Jsou ale lidé, kterým Soft naprosto vyhovuje a dokážou s ním vytvořit nádherné šperky. Záleží na teplotě v místnosti, kde pracujete, i na vaší tělesné teplotě, respektive teplotě vašich prstů.

Z dalších hmot dostupných na našem trhu je zřejmě nejznámější Cernit, populární zejména pro výrobu panenek. Nabízí totiž širokou škálu barev kůže. Cernit je po vypálení poněkud pružnější a některé barvy pečením tmavnou. Já sama upřednostňuji Fimo pro jeho stálobarevnost, dobrou zpracovatelnost i dostupnost na trhu. V českých obchodech ještě naleznete Pardo, hmotu od německé společnosti Viva Decor. Obsahuje včelí vosk, a při zpracování je tudíž měkčí. Pozor si u ní musíte dávat při tvorbě detailů (např. u vytváření roliček s kytičkami, tzv. millefiori) – díky vosku se kytičky mohou při vypékání jakoby rozmáznout a kontury poté nejsou tolik ostré. Pardo imituje spoustu různých minerálů a metalické hmoty této řady jsou více jasné a barvou věrné, než je Fimo. V obchodech na českém trhu se také ojediněle setkáte se značkou Premo, jež je na úvodní zpracování jednodušší než Fimo a nabízí se také v široké škále barev. Tato značka spolu se Sculpey je používána zejména v angloamerické části světa. Premo je považováno za nejlepší hmotu pro tvoření technikou tzv. Mica Shift, kde se využívá metalického efektu hmoty. Jako poslední významnou značku nemohu nezmínit Kato PolyClay, která byla vytvořena ve spolupráci společnosti Van Aken a Donny Kato, nejznámějších ikon práce s polymerem. Tato hmota je složitější na úvodní zpracování, nicméně svými vlastnostmi, jako například pružností, možností vytáhnout ji na téměř průsvitný plátek, Fimo určitě předčí. Pro výrobu například prstýnků je díky své pevnosti (a také vypékání na vyšší stupeň teploty) vhodnější než hmoty ostatní. V porovnání s Fimo je Kato PolyClay o malinko dražší. Mnoho lidí může odradit i užší škála vyráběných barev.

Na počátku doporučuji vyzkoušet více značek, neboť každému člověku vyhovuje jiný typ hmoty. Pro různé projekty také můžete používat různé druhy hmoty. Je možné je také ve svých projektech kombinovat (přestože výrobci to nedoporučují), pozor ale na vypalování. Vždy kombinujte jen hmoty, které se vypalují při stejné teplotě.

Práce s hmotou je nesmírně rozmanitá a jsem přesvědčena, že celý život budete objevovat nové a nové techniky a postupy. To je na ní, vedle možnosti hry s nekonečnou paletou barev, úžasné. Její rozmanitost je vedle barvy dána také univerzálností v použití tohoto materiálu a množstvím technik neustále se vyvíjejících. Tato hmota i přes svůj pokročilý věk je stále malé dítě, které v poslední době doznalo velmi rychlého vývoje a bude se rozhodně vyvíjet dále. K široké použitelnosti přispívá i množství pomůcek, které jsou pro tvorbu k dispozici. Jsou zde popsány částečně pro ilustraci, co vše je možné, částečně s nimi budu v knize pracovat. Na polymeru je ale krásné to, že můžete tyto pomůcky mít, ale nemusíte.

O barvách

Podkapitolu a alespoň krátkou pasáž o barvách zde nemohu vynechat. Barva, jak již bylo nastíněno, je totiž u polymerové hmoty, vedle možnosti zpracování, jednou z jejích nejvýznamnějších vlastností – její devizou.

Velká část tvořících (včetně donedávna mě samotné) si většinou koupí všechny své oblíbené barvy, které potřebuje, a ty pro své projekty používá. Je to nejjednodušší cesta a nabídka škály barev je opravdu široká, proto na první pohled neexistuje důvod, proč to dělat jinak. V následujících řádcích se vás pokusím když ne přesvědčit, tak alespoň ukázat další možnou cestu.

Vycházím z toho, že všichni, kdož tvoří, chtějí být originální a nejen to. Každý člověk disponuje jiným vnímáním a paletou barev, kterou s oblibou používá. Kam tím směřuji? Polymerová hmota, jak už bylo předesláno, má tu vlastnost, že ji můžete smíchat s barvou jinou a vytvořit tak zcela unikátní odstíny barev. Ve své podstatě byste měli vystačit se třemi základními barvami, kterými jsou žlutá, magenta (fuchsie) a tyrkysově modrá (světle modrá, tzv. cyan), a samozřejmě barvami neutrálními – bílou a černou. Všechny ostatní můžete z těchto barev namíchat. Čeho tím dosáhnete? Originálních a jen svých vlastních barev, možnosti kdykoliv mít po ruce jakoukoliv barvu, sladění svých projektů tón v tónu a další výhody. O barvách pojednávají úžasné knihy od Lindly Haunani a Maggie Maggio, které tuto problematiku na svých stránkách rozvíjí a doplňují řadou praktických cvičení.

Vedle primárních barev existují barvy sekundární, namíchané z primárních. Jsou jimi odstíny fialové, zelené a oranžové. Přidáním černé k primárním i sekundárním barvám snížíte jejich intenzitu a docílíte tím tmavých, jakoby podzemních odstínů. Přidáním bílé docílíte odstínů světlých, pastelových.

Pro vaši práci s polymerovou hmotou může být užitečné, vyrobíte-li si jakýsi barevný vzorník, a to mícháním jednotlivých primárních barev v různém poměru, vyrobením malých placiček v těchto barvách a jejich označením. Budete tak mít k dispozici paletu barev, ze které můžete vybírat a bude vždy stejná, opakovatelná.



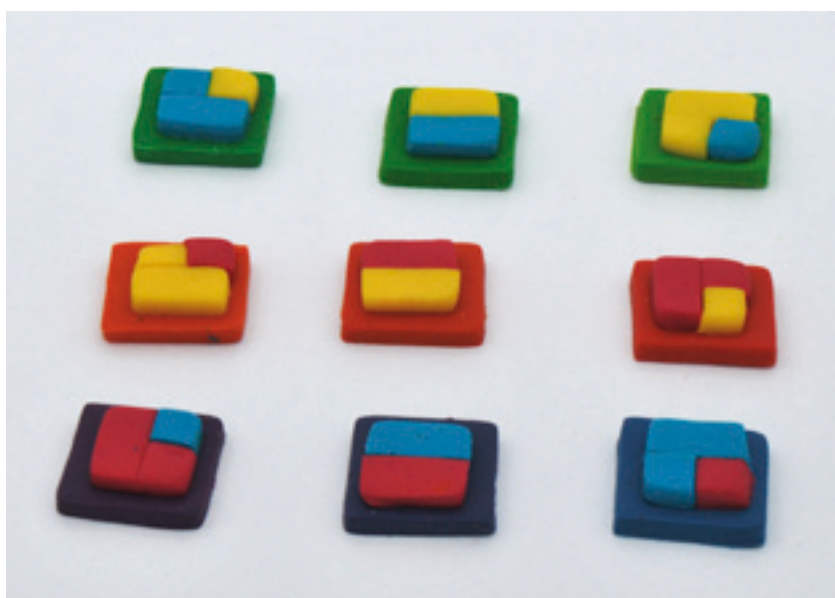
Postup při míchání primárních barev: Potřebujete k tomu dvě vykrajovátko různě veliká (zde ve tvaru čtverce) a kousky hmot v primárních barvách (u Fimo je to magenta, tyrkys a žlutá; u jiných značek se může jednat například od barvu fuchsia – růžová, či cyan – modrá).



Smíchání všech barev se všemi v různých poměrech



Výsledek míchání



Výsledná pomůcka – z jedné strany je výsledná barva, ze strany druhé poměr smíchaných barev

Stejně tak můžete barvy sekundární (vzniklé mícháním barev primárních) dále míchat a vytvořit si tak široký vzorník barev.